

Касьяненко М.А.

05.04.17 ХНАТОБ “Фауст” Гуно

“Харківська Маргарита”

На фундаменті німецької філософії, укріплена французькою лірикою, українськими голосами зазвучала опера Шарля Гуно “Фауст” на сцені Харківського Національного академічного театру опери та балету імені М.В. Лисенка 5 квітня, ювілейного для вистави, 2017 року. Неймовірно, але тим паче факт – цього року шедевру світової класики виповнюється 25 років від дня прем’єри. Настільки довге життя демонструє нам велику любов, відданість глядачів та професійну роботу режисера-постановника – І. Черничко, художника – Л. Андреев, художника по костюмам – О. Подкопаєва, хормейстера заслуженого діяча мистецтв України – О. Чернікін, хореографія народного артиста СРСР та лауреата Державної премії СРСР – Л. Лавровського, балетмейстерів – заслуженого артиста Росії Н. Риженко та заслуженого артиста України Л. Марков. Тож не дивно, що багато людей забралось на таку хвилюючу виставу.

За диригентським пультом – заслужений діяч мистецтв України, Віталій Куценко та з перших звуків увів слухачів у світ філософського мислення Гете та ліричного образу Маргарити. Старий вчений, доктор Фауст – Роман Гордєєв є солістом ХНАТОБа з 2012 року та має більше двадцяти партій у своєму репертуарі. Співак вражає силою та витривалістю голосу, який впевнено витримує складну теситуру арій. Вражає наскрізною густотою тембру та майстерною акторською грою. Кумедний та моторошний, нахабний та послужливий володар підземного світу – Мефістофель, цю роль втілює Юрій Кудрявцев, який є солістом ХНАТОБа вже більше 25 років та напевно стояв у самого зародження Харківського Фаусту. Неповторний дуєт Марти і Вагнера у виконанні заслуженої артистки України Лілії Кутіщевої та Андрія Калюжного. Серед усіх виділяється високий, статний Валентин – Володимир Козлов. Солоїст опери має теплий бархатний тембр та королівську зовнішність. Акторська гра Володимира

повністю відкриває сутність характеру героя, усі його чесноти та доблесті. Слухати його одне задоволення і милування. Ліричний Зібель закохує у себе з першого погляду. Юлія Форсюк – дипломант міжнародних конкурсів, багато років є солісткою ХНАТОБа, витончена молода дівчина настільки вжилась в образ закоханого юнака, що викликала захоплення навіть у самих строгих знавців мистецтва. Лагідний трепіт звучить у голосі молодого Фауста, образ якого виконаний заслуженим артистом України Олексієм Сребницьким. Неперевершений балетний номер “Вальпургієва ніч”, що була написана композитором у 1869 році спеціально для постановки у Паризькій опері Гарньє, понурює у світ відьом, лісних заклятих створінь та пекельних демонів. В якій ще опері можливо знайти таке різноманіття образів? Від простого селянина до самого Сатани, від піднебесних чеснот до найстрашніших гріхів – ось у що нас занурює композитор. Крізь соковиту тканину щільного звучання оркестру, крізь абсолютизм синтетичного єства оперного мистецтва спектакль представляється гротескною витівкою Мефістофеля та є одним із найтрагічніших творів.

Не секрет, що Гуно хотів наректи свій шедевр ім'ям – Маргарита, та хоча цього не трапилося не важно помітити, що і музика і сюжет, і дійові особи усе відкликається на душевні фібри головної героїні. У вечір п'ятого квітня у партії Маргарити дебютувала молода солістка, лауреат міжнародного конкурсу – Юлія Піскун. Дівчина закінчила ХНУМ імені І.П. Котляревського у професора Цуркан Людмили Георгіївни, яка виховала та випустила на оперну сцену багатьох талановитих професійних співаків. Юлія вже блискотіла на оперній сцені Харкова у партіях Тат'яни “Євгеній Онєгін” Чайковського, Графині “Весілля Фігаро” Моцарта, Мікаели “Кармен” Бізе та багато інших. Співачка має наповнений щільний тембр та великої сили голос. У середньому регістрі він пом'якшується, звучить лагідно та привітно, крайній верх забарвлений яскравими красками переливається як різнокольорове скло у променях світла, здатен намалювати увесь

спектр душевних переживань. Перше знайомство з Маргаритою в опері відразу розкриває образ набожної скромної наївної дівчини. Чорне волосся біле личко та білосніжне вбрання чарують, створюють прообраз ангела. Не винне, багатостраждальне дитя – усе її життя прошито пекучими муками і знайшовши відраду в захопленні, першій симпатії – Маргариту жорстоко карають. Хіба то була любов, хіба любов знайшла собі місця у цій опері? Хіба проклин сестри – це любов, чи зневажлива спокуса? Хіба багато позитивних героїв є у цій опері?

Сцена Маргарити з перлинами дає жорстокий контраст з попереднім образом героїні. Під чарами Мефістофеля, не інакше, скромна дівчина зможе так горділиво насолоджуватися своїм відображенням у купі блискучих прикрас. Незрозумілі переживання відбуваються в середині Маргарити, що приводить до страшного гріхопадіння. Мов під гіпнозом та сама не своя, у крикливих поривах до спасіння вона потрапляє у руки старого розпусника Фауста. І хоча темні сили повернули йому молодий вигляд, усвідомлення старого єства героя розпалює гнітючу неприязнь до нього.

Покірنا розплата, каяття, надія, розпач та божевілля, усе це несе в своїй душі героїня, усе як і у реальному житті. Горе обирає найсильніших – передсмертні прокльони брата увінчались дзвінким сміхом. Карі очі Юлії Піскун забачили на гальорці, іскрами заблищали вони. Фаталізм загострений до краю, мурахи заїли спину слухачів. Важкий та болісний має бути тягар втілення такої драматичної ролі, і навіть постійні сатиричні репліки Мефістофеля, якого так зневажливо нам віродив композитор, що змушують глядача до сміху цим лише підкреслюють реалізм сюжету.

Казкове оформлення сцени, світові ефекти раз у раз відволікають глядача від трагічного характеру вистави, але у темниці, без прикрас вимучена героїня Юлії знаходить кінець мирським мукам.

Разом з оновленням складу дійових осіб у таких операх-старожилах відбуваються кардинальні зміни. Порівнюючи із

багатьма відомими постановками Фауста у світі, маю зазначити, що Маргариту ще ніхто так не виконував. Образ, що подарувала Харків'янам Юлія Піскун настільки цнотливий, наївний, добрий, ангельський, що усі дійові особи преобразилися в її користь. Здавалося є лише вона, а все інше заради неї.

Гострі суспільні питання, які поставив в основу композитор не мають відповіді у наш час: життя і смерть, кохання і гріх, сім'я і громадськість. Опера спонукає заглянути у концепцію свого внутрішнього світ, дізнатися які ролі відіграємо ми. Чи це непогоджений з конечністю буття Фауст, чи багаточеснотна Маргарита, що приречена один раз пізнати кохання та розплачуватися за нього усе життя.